

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt' roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Prievidzkým liberálom.

Chcem písať tým prievidzkým liberálom tak, aby tomu aj ostatní v Hornouhorsku liberáli porozumeli. Ale mne sa všetko tak pozdáva, že tých liberálov v tom prievidzskom okrese ani vlastne niet. Ja stavím sa hoc čo, ba smel bych sa tuším ešte aj zaprisahať, že osvedčených liberálov medzi kresťanmi prievidzkého okresu ani desiatich nespočítaš. Áno dovoľujem ochotne, že židovských otrokov, zadlžených vitúzov, hlupákov, lakomcov a korheliskov najde sa tam už o mnoho viacej; ale že by sa ten náš ľud z presvedčenia bláznil za tie protikresťanské liberálne zákony, ej to už nech som huncút neverím nikomu!

No však povedzte sami, vy bračekovci liberálni prievidzki, len povedzte úprimne: ale veríte vy ozaj, že je ten cibulový sobáš lepší než sviatosť stavu manželského, jako to Pán Ježiš Kristus učil a založil? Veríte vy, že je čestnejšie na liberálny spôsob dovoliť kresťanom, aby sa poživštili a nožom rezníkovým pokalčili sa dali, nežli veriť to, čo cirkev Kristová učí: že totiž kto zapre Krista a svätú vieru Jeho, aby taký bol považovaný jako pohan a hriešnik? Veríte vy ozaj to, že je lepšia bezkonfessionalita, než kresťanstvo? Bláznite sa ozaj tak veľmi za tú svobodu, aby človek v židovskom Uhorsku môhol byť židom alebo aby môhol žiť bezkonfessionálne, t. j. bez Boha, bez viery, bez nádeje, bez spasenia, bez oltárov, bez chrámu, bez kňaza, bez krstu aj bez pohrabu, jedným slovom aby smel žiť jako to nerozumné hoviadko?

A chcete vy ozaj tak bláznivo to, aby takéto bezbožné svobody *v mene vašom a jedine len pomocou vašich hlasov vyhlasovali sa pred svetom,*

že ajhľa! uhorskí sedliaci sú už tak svobodomyseľní, že dnes-zajtra budeme tu sláviť všeobecnú obriezku, narobíme z chrámov magazíny, pororieme cintoríny a na miesto pohrabov budeme len páliť mrtvolý na popol a kostiam ľudským nedáme hnyť, lež pomeleme ich na múčku! — taká múčka z kostí je totiž výborný futraš pre hovädá liberálne.

Nuž teda ozaj, povedzte nám úprimne, páni bratia liberáli: chcete vy toto všetko, ha?

Chcete vy ver' starého čerta!

Ba ja dobre viem, že keby ozaj na to došlo, a vás by vyvalili na hnoj, aby vám tej židovskej viery a tej recepcie židovskej, — za ktorú ste sa tak bláznili — nadelili: to veru na môj milú pravdu by vám zaraz vyvetrilo z hlavy všetko farahúnsko-židovské pálené a všetká cesnakovina a bolo by hneď po vašom liberalizme!

Ba ozaj, som nesmierne zvedavý, čo ti naši bratia liberáli len povedia na moje otázky! No možno, že volaktorý z liberálnych bratov mi povie: pane, nevystrájajte posmechy z nikoho! Ja som nie lakomec, ani židovský otrok, ani zaslepenec — ja som liberál z presvedčenia, ja všetky tie zákony liberálno-cirkevné za užitočné a potrebné uznávam!

Aj na to odpovieme.

Teda môj milý «presvedčený» liberálu, neráč sa k hnevu pohnúť; my nevysmievame nikoho, ani teba. Horký je náš výsmech; my storaz radšie vychvaľovali by sme vás až po nebe, že ste ľudia čestní, čo na srdci, to na jazyku a čo na jazyku, *to aj v živote a v skutkoch!* Ale dovoľte, toto o vás my nijako nemôžeme hovoriť. Lebo prosím, statočnosť to so sebou tak donáša, že jestli sa ja za volačo tak veľmi oduševňujem a za volačo

tak veľmi kortešujem, pijem a hlasujem, nuž to isté povinný som potom aj v živote nasledovať. Lebo len pojašeni ľudia, len cigáni a komedianti zvykli ináč mlúviť a ináč cítiť, ináč sa bláznit pri kortešácii a ináč sa chovať v živote. Uznajme však, že taký liberál nenie ani cigán, ani komediant: nuž vtedy by nasledovalo, že každý liberál bude sa usilovať čím skorej použiť tej liberálno-cirkevnej svobody, za ktorú sa pri voľbách tak hrdinský oduševňoval. Nasledovalo by, že keď tomu liberálovi je tak premilá tá recepcia židov, že teda dá sa čím skorej obrezať. Nasledovalo by, že keď teda tak horlivo bránil s liberálmi bezkonfessionalitu, že teda čím skorej stane sa aj sám bezkonfessionálnym, že nebude ani kresťanom ani židom, lež bude si žiť po farahúnsky bez viery, a pochovať sa dá do farahúnskeho cintera trebárs medzi uhynuté kone, somáry, voly atď.

Lež ešte by mi môhol taký «presvedčený» liberál odpovedať aj to, že on síce sám chce žiť poriadno po kresťanský jako Kristus kázal, ale že tie zákony predsa uznáva za dobré *pre druhých*. — A ja ty milý brachu na to odpoviem: Len sa ty pán brat neponúkaj s tvojou liberálnou nikomu, keď že jej ani sám nechceš! Je to nie priam čestne núkať inému také voľačo, o čom som do krvi presvedčený, že je to nie pre poriadneho kresťanského človeka. A konečne pýtam sa ťa: keď ty sám nechceš použiť tých zákonov liberálno-cirkevných, nuž pre koho-že ich takto brániš? Snáď veru pre nás ľudákov, nie? No ešte čo! Nám toho veru netreba, to sa my radšie odrať necháme! A či pre tvojich liberálnych kamarátov? Ale len netáraj! či nevidíš že ani jeden toho nechcete v živote nasledovať? Nuž teda pre akého helementa chceš tie zákony mať silou mocou?

Vidíš, vidíš bratku môj poblúdivý, že sám nevieš, že prečo a za čo liberálčíš. Vidíš, vidíš, keby si ty mal len trochu lásky k tej cirkvi sv., ktorá ťa vychovala, ktorá ťa neopúšťa po čas celého života tvojho, ktorá bedlivo vystrája ťa ešte aj na tú posledniu cestu do večnosti, ej veru, veru by si ty tak zverský nehanobil svoje kresťanské meno!

No teda mi teraz povedzte, či nemal som pravdu, keď som na začiatku článku tohoto tvrdil, že medzi naším kresťanským ľudom prievidzským

nenajde sa ani len desať osvedčených liberálov, myslím už takých, ktorí by skutočne žiadali sebe židovčinu, recepciu, bezkonfessionalitu. Nuž a keď si teda tie bezbožné novoty žiaden nežiada a ich žiaden v živote neprijíma, nuž reku prečo predsa šiel s liberálmi brániť a zastávať tie zákony liberálne proti nám? Či to tak diktuje tá farahúnska statočnosť? Alebo k vôli pánom a židom dovolené je robiť zo seba somára a udusiť svoje poctivé presvedčenie? Alebo musí to ozaj byť, aby sa poctivý a rozumný človek kresťan dal vodiť akémukolvek škohlošovi ako taká krava?

Ale to je tak, že bojazlivý alebo prihlúpy roľníček nevie pohnúť rozumom a smelý je on len doma pri peci. Nuž už potom takýchto chudíakov je nie ťažko oviesť, lebo ani jeden nerozmýšľa si nad tým, že o čo tu vlastne ide. Aby ste ale vedeli, poviem vám to po slovenský: *Veru pri všetkých zákonoch farahúnskych a pri všetkých kortešačkách panských a židovských ide to len o tú sedliacku kožu vašu, to mi verte!* Veď len nemyslíte si, že n. pr. taký gróf Pálffy alebo taký žid sa trhá o tie novoty protikresťanské. Veď títo páni môžu si žiť aj bez všetkých zákonov tak nekresťanský, ako sa im len páči. Ale trhajú sa oni o tú svoju *moc a nadvládu nad vami sedliakmi*, ktorej moci a nadvláde hneď bude na veky odzvoneno, akonáhle podarí sa nám ľudákom ku väčšine prísť. Pod farahúnskymi poriadky to sa veru vie, že majú boháči a židia zlaté časy; lebo vláda a stoliční páni o prekot naháňajú im do vreca. Potrebuje boháč alebo žid cestu vicinálnu? už vám sedliakom namerajú porcie stoličnej a cesta, mosty, železnica sa spravia. Potrebuje pálenicu? Chce mať polovku v árende? sol lacnú pre lichvu? chce si pobráť to najlepšie pole pri kommassaciach? treba sa mu pravotiť so sedliakmi? chce mať žid krčmy a regále a či už potravné dane v árende? treba je pre panské majetky stavy robiť okolo rieky? Veru pri všetkých týchto veciach držia liberáli stranu boháčom a židom. Nuž ale pre Boha živého, či-že by ste boli tak nesmierne hlúpi, že by ste ani toto necítili a nevideli na vlastné oči temer každodenne?

No komu nenie rady tomu nenie pomoci, takého parom aj tak poberie aj s jeho liberálnou. Kto ale nenosí v hlave svojej otruby miesto modzgov a komu nevysušila pálenka kresťanské svedomie: taký nech zaprisahá sa a to ešte dnes,

že jakživ nikdy neodstúpi od svojej strany ľudovej a že jakživ nikdy nepôjde ostrif nôž na svoju vlastnú kožu medzi Farahúnov a židov.

Edvard Sándorfi.

POLITICKÉ CHÝRY.

Vláda nedá viacej na prievádzku voľbu ani krajiara.

Nitrianski páni museli dostať po nose!

V prievádzkom okrese nastane o krátky čas svätý pokoj. Vláda presvedčila sa, že nič tak škodif nemôže vládne a pri tom aj dobrému menu Uhrov, ako také filbergerské kortešácie. Filberger bude muset tak čušať odteraz jako voš pod chrastou. Sám Janics liberálny poslanec nitrianský ujistoval vládu, že zbytky nitrianských slúžnovecov rozpajedily spoločenské pomery na toľko, že sa to už ani napraviť nedá. O tom sa už aj p. hlavný župan presvedčil a *nebude prikrývať* na svevolstvá úradníkov. Niektorí liberáli síce začali si zuby jakosi veľmi brúsiť ku budúcej voľbe, nuž ale ostanú sami. Ľudáci nepopúšťajú. Radosti nad víťazstvom nenie konca-kraja. O tom svedčí aj nasledovná správa:

V nedelu dňa 28-ho júla bola naša obec veľkej cti a hodnosti účastná, lebo navštívil nás vrele milovaný dňa 23-ho zvolený ablegát jeho veľkomožnosť p. dr. Alexander Ernszt, komorník jeho Svätosti rímskeho Otca a tajomník ľudovej kancelárie. Toto je prvý pád a nepamätá sa nikto, že by vyvolený ablegát po voľbe bol sa voličom v patričných obciach ukázal a za skladanú dôveru sa bol poďakoval. My sme pyšní, že takého hodného, učeného, statočného a poctivého ablegáta nám Pán Boh požehnal, a sami naši nepriatelia musia to uznať, že je tomu tak. Nech mu všemohúci Boh dá stáleho zdravia a sily, aby nás na mnohé roky vytrvanlivosťou a dobrým prospechom na sneme zastával môhol. Ale aby sa to stať mohlo, poprosme Duchu Svätého, aby náš rozum osvietil, naše srdca rozpálil a našu vôľu posilnil, aby sme aj na budúce s ocelovou vytrvanlivosťou za našu svätú úlohu pracovali a aby sme si ho pri najbližšej príležitosti znovu — ako aj na budúce — za nášho vyslanca do snemu vyvolili.

Horemenovaný deň oznámil nám o desiatej hodine pred obedom príchod nášho milovaného vyslanca na tretiu hodinu po obede veľactený pán merník Leopold Borossy, ktorý si jeho tu cez letné mesiace zdržujúcu sa milú famíliu navštíviť prišiel. Hneď sa urobily poriadky, aby náš pán vyslanec primerane bol prijatý. Ako živí oheň sa ten príjemný chýr po celej Handlovej (7 kilometrov dlžiny) rozniesol; a už o druhej hodine po obede sa asi 15 vozov obsadnuté z voličami ľudovej stránky, na prostred ryngu mestečka nášho sišlo, ktorí o pol tretej v peknom poriadku až na hranicu chotára handlovskeho vysokému hostovi naproti pospiechali. V prvom voze, ktorý bol ozdobený zástavou pána ablegáta, sedel pán veľkomožný Anton Drexler, komorník jeho Svätosti rim-

ského Otca a duchovný riaditeľ (Špirituál) Pazmaneuma viedeňského; ďalej pán učiteľ z Uj-Gyarmatu Ján Fleišer a učiteľ hornej školy handlovskej V. Jozif. — O tretej hodine priblížil sa k chotáru naudlovskému pán vyslanec v sprievode velebného pána Administrátora mesta Prievidze dr. Alexander Dianiska a iných 16 čestných a dobremajúcich mešťanov. Tuto ho privítal srdečne vel. pán Anton Drexler. Do Handlovej na rýnok prichádzajúc. tuto očakávali vysokého hosťa tak rečeno všetci voličia ľudovej stránky a ženské bez rozdielu vo veľkej miere. (Pán farár nebol prítomní lebo je l. . . , pán notár a iní liberáli sa čudovali z krčmy, čo sa to robí.) Vo pred množstva sídených ľudí bolo vidieť pána veľkomožného Jozefa Gúrtler prepošta-kanonika kapitule baňsko-bystrickej, pán tunajší kaplán Ludvik Gaál a viacej pánov, pani a slečien, ktorí ho s ohromným oduševnením hlasom: živio Dr. Alexander Ernszt! (Ěljen Dr. Ernszt Sándor) privítali.

Tu privítal vysokého hosťa v mene celej obci a obzvlášť v mene voličov ľudovej stránky p. učiteľ V. Jozif s krátkou primeranou rečou. Za týmto sa poďakoval pán veľkomožný vyslanec jeho voličom. za v ňom skladanú dôveru, podotknúl, že je pyšný na Handlovčanov, ktorí sa pri voľbe udatne a smelo držali, a mu toľko hlasov oddali (174). Podotknúl, že je pyšný na taký ľud, ktorý je pevný ako skala a z ktorého takí vyznačení páni povstali, ako: veľkomožný pán kanoník, prépošt Joz. Gúrtler, pán veľkomožný papežský kanoník Anton Drexler, pán veľkomožný Jozef Vohlandt dekan-farár Nemeckopravnianský a iní zaslúžení velební páni. Pán veľkomožný vyslanec napomenul svojich voličov aj ku ďalšej vytrvanlivosti a požiadal ich, aby aj tých druhých odpadlých skrze dobrý príklad, pekné poučné slová a vľudné držanie k sebe pritiahli. Pripomenul ďalej ako ho po voľbe v Pešti prijali, že mu k jeho vymenovaniu biskupovia, grófi, generali a zo všetkých stavov mnoho šťastia priali. Spomenul konečne to hrozné a bezbožné luhanie, ktoré židia a druhí liberáli v novinách pešťanských a na vidieku rozhlasujú, že náš ablegát v kostolnom ornáte (obleku) a s krížikom v ruke pred voľbou po všetkých obciach volebného okresu chodil a tak pre seba kortešoval. Pomyslite si drahí rodáci a voličia, takto sa opovažujú tí bezbožníci luhat a našu ľudovú stránku pred celým svetom potupovať. A prečo to robia? Lebo pri všetkom vynasnažovaní s peniazmi, sľubami, s hrozbou a násilienstvom k víťazstvu prísť nemôhli, Pálffycké pántstvo strovalo vraj na túto kortešáciu dvadsaťjeden tisíc. Koľko že obetovali židia, krajinská kasa? Markót liberálni kandidát že vraj len tisíc zlatých strovil.

Chystajme sa, pripravujme sa proti našemu nepriateľovi zbrojami vytrvanlivosti a smelosti. Shromažďujme sa a spojme sa tak, aby z nás ľudákov jeden silný múr povstal, ktorý naši nepriatelia zničiť a rozbúrat nebudú v stave. Keď sa nám priblížia, zavolajme im s hlučným hlasom:

«Nech žije ľudová strana!»

Svätý Anton nech nám pomáha!

V. J.

Pút na Maria Bešňov.

Ponevác mnohí Bratia a Sestry z katolíckých pešianskych Slovákov dozvedujú sa, zdáľž aj tohoto roku bude usporiadaná pút na **Maria Bešňov** z Jozefovského chrámu: úctive upovedujeme Vás, že áno, pút usporiadame a to čím slávnejšiu. Pút povedie vel. pán *Edvard Sándorfi*, redaktor «Kreštana» a «Listov Sv. Antona» ta aj nazpät. Pút pohne sa dňa 14-ho augusta, ráno o pol 7. hod. (O 6-ej bude tichá sv. omša za pútnikov.) Na milostnom mieste bude spoveď v ten deň večer a na druhý deň ráno do pol 7-ej. O pol siedmej bude spievaná sv. omša, a po omši kážeň. Upozorňujeme našich milých Bratov a Sestry tak v Budínpešti jako aj na okolí, by nesťažovali si pripojiť sa k našej púti čím väčším počtom.

Vincenc Jonecz, spevár.

Niečo zo židovského obchodu.

Niejeden z našich kresťanských spolubratov o tom rozmýšľal, že snád by si môhol svoje postavenie napraviť, keby tak krčmu v svojom dome otvoril môhol, mysliac si, že keď žid pri tom tak sbohatne, či by to i kresťan docieliť nemôhol. Lež čo že, uchádza-li sa kresťan o tú licenciu, tú veru nedostane, chytro mu prosbu odmrstia, a hľa, za ten čas desať židov tak ľahko ku licencií príde. Jestli sa ty o licenciu uchádzaš, povedia ti, dosť je už v tej obci takých krčmami, príde ale žid do obce, ktorého Rus bol cez hranicu prehnan, jaknáhle si odstrihne pajesy a kaftán o meter zkráti, už ti je krčmárom.

Teraz je príhodný čas, aby sa kresťan môhol stať krčmárom. Pravda drahý čitateľu, ja ti to neradím, aby si sa tak vo slep do toho remesla chytil, lebo najprv preskúmaj seba, čo si za človek, či snád práve krčma nebola by ti na zkázu.

Mal som strýka, ktorý býval na kuriálnom grunte. On si zamyslel krčmu otvorit, vtedy to išlo ľahko. Poprosil môjho otca, aby sa mu na zmenku žiroval. Len na 200 zlatých, veď ja to na vianoce vyplatím. Stalo sa ako si žiadal.

O týždeň sa už jasala pekne červená cerešnica v obloku, a išlo mu dobre. Prídu vianoce, otec môj čaká, že už dostane zmenku nazpät. A hľa môj strýk sa zase dostavil s novou zmenkou na sto zlatých vystavenú k môjmu otcovi. Nuž veď už máš dosť peňazi, načo sú ti znovu.

Tie som minul, bola odpoveď, a nápoje nemám za čo kúpiť. Tak tedy pán strýko so svojou ženičkou a s deťmi najlepšie trovili v svojej krčme,

do čista ju vypili a nemali len prázdne sklené lóniky a okrem toho 200 zlatovú dlžobu na krku.

Tak i ty drahý čitateľu, pýtaj sa sám seba, či snád by si i ty tak nepochodil, a vtedy sa ani nepriberaj, lebo by si na mňa ťažké srdce mať môhol. — Ktorý ale neideš za tou žranicou, ty oprobuj. Počúvaj ako.

Štát v tomto mesiaci bude dávať do prenajmu v každej obci potravnú daň od vína a mäsa. Jestli by si tú daň do arendy vzal a ročíte aspoň 1000 korún ponuknúť, vtedy máš právo, dokým tá arenda trvá, t. j. za tri roky krčmu otvorit a jakékoľvek nápoje tam odpredávať.

Dávaj dobrý pozor kedy termín bude toho vyjednávania, lebo ten obyčajne len obci, krčmárom, mäsiarom a kupcom, ktorí slaninu, mäso a nápoje predávajú, oznamený býva. Vydržiava sa u komisára v najbližšom meste. Komissár prečíta, kolko potravnej dane má budúce obec platiť od vína a kolko od mäsa. Na to sa pýta rychtára či prijme obec tú daň. Rychtár sa pravda bude priečiť, konečne pošepne mu volačo do ucha Samko krčmár, a nato odhodlane už riekne rychtár, že: áno. Komissár dá podpisať smluvu a je všetko v poriadku. Po novom roku náš Samko začne si od vína a mäsa daň inkasovať, zaplatí čo prípadne každý mesiac do berného úradu, a čo zviši je jeho,

Keď si ale ty tam povieš: ja dám 1000 korún alebo vyše, ty môžeš vziať tú daň do arendy a taký arendátor má právo dokým arenda trvá, tedy za tri roky krčmu otvorit a všetky nápoje v nej predávať.

Aby si ale nepodbehnúť a neupadnúť, musíš dobre rátať. Jedno musíš sa dozvedieť lebo u rychtára alebo v bernom úrade, kolko platí obec na tento rok tej dane, tiež asi kolko sa v tej obci cez rok vína vypije, tiež statku na mäso zabyje. Hneď ale ti poviem, jestli tá obec nemá aspoň 1800 duší, nepriberaj sa, krome ak sa tam jarmoky viac kráť v roku vydržiavajú.

Daň je nasledovná:

a) pri víne od 100 litrov platí sa 8 k. 70 h. Žiadnej výnimky niet. Či to víno vypredá krčmár alebo konzum, či si privátny človek dá pre svoju potrebu doniesť súdok vína, ba áno bárs i liter od inokadiaľ donesie niekto, musí ti zaplatiť 4-7 halierov za liter.

b) pri mäse zas: kto pre svoju domášnu potrebu zabije si hovädo, ovcu, ošipané, neplatí žiadnu daň; keď ale spoločne si dvaja alebo viacej ľudí zabije hovädo, tak tiež všetci, ktorí mäso predávajú, daň musia platiť. — Tá daň je nasledovná: Od rožného statku 5 kor. 4 hal.; od teľata nižšie jedného roku 84 h., od ovce, kozy 34 hal., od ušipaného do 6—20 kg. 64 h., vyše 20 kg. bez rozdielu 1 korunu 26 halierov všetko od kusa;

ďalej od mäsa, slaniny, klobásov, salami od každých 100 kg. 1 k. 90 h.

Tak ku pr. od 100 hektolitrov vína, 100 oviec a 20 kusov rožného statku platí sa dane dovedna 1004 korún 8 halierov.

Samo od seba sa rozumie, že i takéto arendátor musí prosbu zadať pre licenciu, platiť daň obchodnú a krémársky poplatok a keď by tak potravný spolok vyarendoval a krému v osobitnom dome otvoril, osobitného obchodvedúceho by musel držať.

Netreba tiež zabudnúť, že mnohí krémári, mäsiari, kupci tej dane vyhnúť chcú, ba áno niektorí ľudia zo susedného mesta víno donášajú, preto arendátor musí byť opatrný, lebo ľahko ho takito prevedú a kde tu i neprijemnosti bude mať.

Ktorí by chceli lepšie poznať ten zákon a naň vzťahujúce sa ministerské nariadenia, nech si objedajú knižku u Országos központi községi nyomda. Budapest V. Lipót-körut, 22. Mocsáry Béla, «Allami borital- és hásfogyasztási adó», nech pošlú 2 koruny 75 hal. a dostanú franko rekomandirovane tú knižku.

Dľa «Magyar Svövetkezök Lapja» slobodne zostavil

Š. Moravčík.

Poznámka Redakcie. «Magyar Svövetkezök Lapja» je mesačník, ktorý obsahuje i také články, ktoré sa týkajú i našich čitateľov, bárs aj nie sú údovia nejakého potravného spolku. Tak ku pr. článok v tomto čísle: *Niečo so židovského obchodu*, tiež odtiaľ pochádza. Prosíme niektorého z našich spolupracovníkov, by sa odhodlal tie články v «Kresťane uverejňovať, a v ten pád by dostával každomesačne ten časopis zdarma, patrične ktorý nám chodí, by on dostával. Prosíme rovno sa obrátiť na «Magyar Svövetkezök Lapja» Liptó-Likavka u. p. Rózsahegy. Naše potravné Spolky a priatelia ľudu zas nech skrze predplatenia napomáhajú tento časopis, ktorému podobného nenie v našej krajine.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

Číslo 24—25.

Sbierka Ondreja Hrkút v Chicagu obnáša 562 korún 45 halierov. Prispeli: Jozef Chilla 12 dollarov, Jozef Stúr Bezek 10 dollarov.; po 5 dollarov: Ondrej Hrkút, Ján Hrkút, Ján Burgan, Jozef Matula, Karol Adamec, Ján Púček, Jozef Karasz, Jozef Laeko Šuhaj, Jozef Pečko, Ján Brňal. Ján Pekár, Matej Búvala, Ján Špidusz; po 2 dollare: Ján Šimo Adamec, Michal Okál, Juro Poljak; po 1 doll.: Ján Remenius, Ján Kačnik z Valašskej Dubovej, Pavel Gajdoš, Jozef Štofko, Vazil Karnafel, Jozef Okál Bobko, Ondrej Jarina, Ján Galan, Ján Chovan, Jozef Okál, Ondrej Okál, Ján Bagan; po 50 cent: Michal Irha, Ondrej Orolim, Ján Kudera, Ján Pastrnák, Jozef Rožtek, Ondrej Nechaj, Ondrej Kudera, Ján Tomly Fuchsík, Matej Kútnik, Ondrej Zubaj, Ján Mores, Ondrej Hudač, Michal Kozáčik, Ján Kolár, Juro Pataky, Ján Tapajna, Ján Hružik, po 25 cent: Ondrej Šesc, Ján Chajnik,

Juro Bertisz, Jakub Juriga, Matej Mikej, Jozef Jurista, Juro Biel. — Sbierka Jozefa Kabač Lukáčik z Podbjela v Amerike 30 korún. Prispeli po 2 kor. 20 hal.: Jozef Lukáčik, Ján Loffaj, Michal Sitek, Tomáš Ladek, Ondrej Turčák, Jozef Liška, Ondrej Malina, Karol Pazúrik; po 1 kor. 8 hal.: Ján Spurigán, Vavrin Cibulák, Jozef Cibulák, Ján Cibulák, Michal Pazúrik, Peter Poliak, Ján Serek, Ondrej Vlčák, Martin Loffaj, Vendelin Malatinka; N. N. 30 kor. 44 h.; Obec Gombáš 25 korún; Filiálka Banky Tatra 10 kor.; František Zvada Jablonka 10 kor.; po 5 korún: Ján Gašper, Ján a Terezia Tavel: Jozef Chilla; po 4 kor.: Vilhelm Sztrazsovian Femjöháza, Ondrej Capík Malý Bisterec; po 2 kor.: Jozef Fraštácky, Ján Liszy Lányi, Katarina Liszy Lányi, Agapit Ružomberok, Ondrej Čizmár Lokca, Ondrej Skaličan Poprád; Žofia Kubaszák Torda Sedmohradsko, Ondrej Janček mäs. Ružomberok, Terezia Šúlek Velká Ves, Matej Zrník, Maria Kollman rod. Podhorský, Agapit Ružomberok II., Arnold Hollósy; po 1 korune: Ján Gašper, Hajdóczy rod. Zvada Ružomberok, Michal Stoffko Lokca; Štefan Kubaszky, Maria Kubaszky, Peter Klemenz z Popradu; Michal Kovácsik Arva Nagyfalu; Ondrej Rázga, Maria Rázga Ružomberok, Anna Palovič, Vendel Mandik, Matej Jeviak Torda Sedmohradsko, Jozef Hrušovský Budapest, Jozef Kantarik Borove, Ján Krúpa, Ján Belko Búvala, Viktor Zsatjko Koros, Jozefina Sperlágh, Aranka Sperlágh, Kujan P. T. Nagy Lévard, Ján Belko Búvala, Miklúš Reiffersz 1 kor. 44 hal.; Jozef Podmulina, Ján Hlavajesik a Ján Juross z Hút 10 korún; Ondrej Illovsky 1 kor. 40 hal.; Jozef Migasz Ružomberok 3 koruny. — Celá summa: **2360 korún 24 halierov.**

Na obnovenie Mariánskej studienky na Hore Levočskej obetovali.

Z Levoče: sbierka Martina a Anny Bistricky 91 korún 72 halierov: (Pokračovanie z čísla 31.) K tejto summe prispeli nasledujúci: Štefan Dvorčák 4 k., Anna Durňák 2 k., Anna Demecko 1 k., Maria Faberko 40 h., Maria Fabry 50 h., Katerina Fabry 20 h., Verona Gobrinsky 1 k., Maria Gonda 1 kor., Maria Glodič 2 kor., Katerina Gedruch 1 k., Katerina Hric 1 k., Katerina Halcin 2 k., Ondrej Kaľavsky 6 k., Ján Koscelnik s manželkou 20 k., Anna Kostka 60 hal., Maria Klima 52 h., Žofia Kacejko 2 k., Jozefina Karacon 1 k. 40 h., Jozef Kačir 1 k., Anna Kroňak 1 k., Zuzanna Krizicko 1 kor., Maria Marhulik 2 k., Ilona Michnik 1 k., Alžbeta Miškovský 20 hal., Maria Moriklatko 2 kor., Maria Nikel 1 kor., Jozef Novotný 2 kor., Ján Nigriny 1 k., Veronika Svidron 1 kor., Anna Slezák 2 kor., Ján Šutor 3 kor., Maria Suchý 40 hal., Karol Urbašik 2 kor., Anna Vaško 1 kor., Maria Rigelský 1 kor., Maria Anderak 60 hal., Anna Zvolený 1 k., Terezia Seget 1 k., Anna Sikora 1 k.

Jako je už známo, okrem tejto sbierky vyšmenovaní manželia obetovali obraz sv. Anny na túto kaplu. Ctený p. J. Tomek z Levoče, poslal zdarma voz, ktorý obrázky na kaplicu zdarma do Levoče doviezol.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Kreštan» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čim viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu :

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Ablegátska vol'ba.

Napísala Dlž . . ská.

II.

Tatičko večer sviatočno poobliekaný vybrali sa pánu farárovi. O tom neviem, čo a ako sa tam vyprávali, dost na tom, keď tatičko až o 9-tej prišli a chválili sa, jak dobrý dôjem na všetkých prítomných hosťov pôsobilo, keď im sľúbili aj ruku im na to dali, že oni aj so svojimi asi 40 ľuďmi telom aj dušou sú a budú za antisemitického kandidáta Dr. Dubovského. To bolo v pondelok večer. Útorok len tak prešiel, ako obyčajno. Ale streda, tá už bola veľavýznamná pre občanov, najmä antisemitov našej obci. V tento deň po poludní o 2 hodinách mal k nám zavítať náš túžebno očakávaný kandidát. K tomu cieľu ešte v útorok mládenci doniesli z hája choje, deti poľné kvietie, väčšie dievčence ale zo svojich záhradiek do školy, tam plietly vence, viazaly mašle z národných stušiek a robily všeliaké prípravy, k budúcemu dňu.

Vo stredu ľudia ešte pred poludním v sviatočnom rúchu poobliekaní sem a tam sa prechádzali po ulici, vyzierajúc, či ešte žiadného znaku príchodu Dokt. Dubovského nevidia. Nový páni zemani len z okien vystrekli svoje dlhé ňuchále ňuchajúc svojego nepriateľa. Na ulici iba kde tu po grbách sa zjavili ale očujúc od mláďencov posmešné piesne a výpravky o nich zase sa len schovali. Po poludní už bola celá obec na nohách netrpezlivo čakajúc vzáctného hosta. Ešte aj ten cigáň z mažiara strielajúci obliekol si tie najbelšie a najširšie gäte, aby vraj ten pán veľkomožný si o ňom nemysleli, že je on len voľáký leďajaký človek.

O 1. hodine už išlo asi 50 vozov na nádražie. Pán farár išiel v nádhernej koči, na ňomž sa mal viesť náš túžobne očakávaný kandidát. Mládenci na koňoch v národnom kroji čo najpeknejšie poobliekaní tvorili krásne bandérium. Títo všetci išli až na nádražie. Doma ale čakali ostatní. Už z ďaleka zbadali, že sa už blížia i pohla sa kostolná banda a veľký sbor družie aj z menších aj z väčších dievčenciek pozostávajúci. Tieto vencami, kvetami

a ružiami tak obchádzali celý koč, na ktorom sa Dr. Dubovský viezol, že nebolo možno ani rozoznať z čoho je, vyzieral ako keby len zo samých kvetov bol složený. Ja aj so staršou sestrou tiež som bola tam medzi družičkami ale otec skrz úradné povinnosti musel práve v ten deň odcestovať do okresného hlavného mesta, nad čim sme velice banovali, že nemohli tiež súčasťniť sa aj na tejto vítanke.

Po ohnivej reči, ktorú držal pred farou náš kandidát, bol tiež banket, na ktorom sa všetci okolití páni farári aj učiteľia súčasťnili.

Hľa! obraz, na ktorom vidíme, ako si vie náš ľud ctiť svojich priateľov a dobrodincov, jak vie dôverovať v tom, kto ho ešte neoklamal. Takej úcty a pompy neni účastný ani každý birmujúci biskup, akej sa dostalo to-muto nášmu kandidátovi. To nie je možná ani vypovedať, ani dostatočne opísať. K slzám bol dojatý každý prítomný, a aj tí najchladnejší museli sa oduševniť, vidiac takýto obraz nadšenosti a oduševnenosti toľkého zástupu ľudu. Kto by sa bol opovážil čo len i dľa mena kresťan v tej chvíli priznať, že neprislúcha do tohoto tábora? Keď toto privítanie porovnáme s vítankou Daruváryho, to sa ani tieňom oproti tomu menovať nemôže. Lebo krome židov, obecného predstavenstva a pár židovských paholkov sa nik tam ani neobzrel. Tunajší a ani susednej obci muzikanti nechceli ísť s nimi, ba ani ten cigáň nedal sa naviesť z mažiarov strielať z obavy nad tým, že by nie len koňa podkúvať, ale ani skapatkej husy lebo sliepky od žiadnej gazdiny nedostal. A nie len v našej obci ale všade v každej dedine nášho okresu bol tak ľud oduševnený za tohoto antisemitického kandidáta. Všade čo možno najskvelejšieho privítania bol účastný, kde sa len zjavil. A to prečo? Preto, lebo všetci jak kat. tak luteranskí p. farári celého okresu sami rozložili tento oheň oduševnenia a dôvery k nemu, tak, že ho víchor hrozieb a prosieb zo strany židov a ich nájemníkov ešte väčšmi roznečoval.

Minúlo ešte niekoľko dní do voľby, cez ktoré liberáli a ich korteši si mohli aj nohy zodrať od ustavičného behania a lietania. Boli to opravdivé hody pre hladošov a bruchopasníkov.

Kto sa vydal za liberála, môhol zrať a piť, kolko sa mu len chcelo. To im ale žiadnemu nenapadlo, že to neni možná, aby to všetko ten lib. kandidát zaplatil zo svojej kapse, lebo veru z jeho ablegátskych dôchodkov nestačil by mu ani 15ročí jeho plat na takúto voľbu. Nien že tá čertovica liala sa kde len kto chcel, ale aj peniaze sa rozhádzovaly, a to nie len po 1 zl., desiatke ale aj stovky a tisíce.

(Pokračovanie nasl.)

Úctivé upozornenie! Láska prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

Tri dni u «Hory Levočskej».

(Pokračovanie.)

Slovenskí pútnici.

Ak chceme dobre posúdiť položenie a povolanie našich slovenských kňazov, to môžeme len tak, jestli oznáme sa aj s tým ľudom, ktorého duševné ošetrovanie je im sverené.

O Slovákoch vôbec hovorí sa, že sú veľmi nábožní — a je to aj pravda. A tak sa zdá, že čím vyššie ideme, tým nábožnejších nachodíme si našich Slovákov. Kto chcel by sa o tomto presvedčiť, nech sa mu páči obzrieť si pútnikov slovenských u Hory Levočskej. Raz darmo, ale je tak, že to človeka hlboko dojme, až tak zarazí, keď vidí pred sebou 40—50 tisíc národa, ľudí to nábožnosti a viere na tolko oddaných, akoby tuším sám Pán Boh Ježiš Kristus bol tu medzi nimi vodcom, učiteľom viditeľným.

Na levočských slávnostiach zastúpené je ozaj celé Slovensko. Spiš, Šariš, Liptov, Orava vysielajú tam najviacej pútnikov; ale mnoho ľudu schádza sa tu aj Trenčína, z Nitry, zo Zvolena, z Gemeru, zo Zemplína, z Užhorodu, z Abauj-Torny a od všelikiaľ. — Ba som sa spýtal tu jakýchsi čudno oblečených, zúbožených ľudí že zkadiaľ sú a odvetili mi, že z Poľska a že cesta trvá im sem vyše 3 dni.

Ludia tí, ktorí do Levoče putujú, tu potom žijú ozaj iba len Bohu a pobožnostiam. Taký pútnik nestará sa tu o nič iné: nepočuješ ich na daromnicu besedovať, ani okolo šiatrov predávačov sa tu nehemžia na zbyť. Kdekoľvek sa pozreš, všade vidíš a počuješ len modlenie, spev, vzdychy, slzy ba nieraz aj rozplače se jeden-druhý pri nábožnom smutnom speve, tak že nemôže diaľ spievať. Pri kázňach badať to isté: oni nielen počujúvajú kázateľa, lež oduševňujú sa hlasite, prisviedčajú mu mimovolne. V kostole, okolo kostola, pri krížoch a všade aj na uliciach aj po dvoroch modlí sa a spieva tu všetko. Pri spovedniciach panuje neprestajne ohromný tisk, spovedať chce sa každý a to musím tiež dosvedčiť, že tí ktorí zpovedajú sa, konajú si túto zpoveď svoju skutočne z pravého pokania a nie len pre obyčaj.

Tu mi prichádza aj mimovolne na um to, čo skusil som minulého roku tuto pri Pešti na jednom pútnickom mieste, asice v Jedlove, alebo po staroslovenský Gedlove (Gödöllő). Na toto pútnické miesto chodí mnoho okolitých Slovákov a chodia aj Maďari. Ako sme tedy minulého leto s peštianskymi Slovákami došli pred večerom na milostné miesto a jako vchádzali sme do chrámu, uhádnite, čo som tu videl? Ani by ste mi to tuším neuverili, ale je to pravda, však som to videl na vlastné oči a museli to vidieť so mnou aj iní. Teda to chcem povedať, že veru ako sme vchádzali do chrámu, našli sme tu ľudí, mužov

aj ženské rozložených na dlažbe; sedeli tu v tom chráme jako takí hromádkoví cigáni, nošky mali porozvazované, koláčky, slaninku povyfahované, fľaše s vínom a pálenkou podľa seba a tu v chráme jedli a pili a rozprávali sa ako na jarmoku. Ano, je to spravедlivá pravda, že ja len ťažko som sa dostal k oltáru, že musel som si pozor dať, aby neprekotil som voľfaktorú fľašku. Ano, je to pravda, že som sa tu pohoršil a zhrozil nad tým, a bol som v pokušení, či nemám tu kopnúť nielen do tej fľaše, ale aj do zubov takému nemóresnému pútnikovi. Musím ešte doložiť, že títo nemóresní pútnici boli nie Slováci lež Maďari, lebo len po maďarský mlúvili, alebo boli pravdepodobnejšie pomaďarčení Slováci, ktorí hanbiac sa za svoj rod Bohom určený, odhodili a zapreli nielen reč svoju, lež aj nábožnosť praotcov svojich.

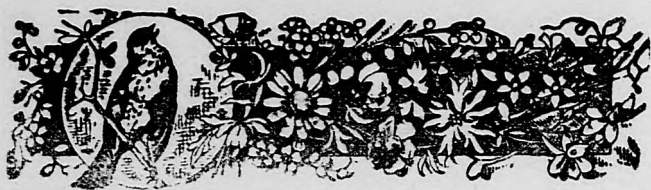
No v Levoči také niečo nevidíš, tu by zaiste zle pochodili takí čudní svätí.

Tiež musím aj to vyzdvihnúť, že ctení mešťania levočskí sa oproti pútnikom veľmi poctivo chovajú. Na iných pútnických miestach nebýva ľud veľmi nábožný; ba práve naopak bývajú takí ľudia prefikani, kšeftárski, ktorí klamú a okrádajú pútnikov na všeliaký spôsob. Ešte aj malé, zdravé dietky svoje posielajú na cesty, aby zobraly si krajciare od pútnikov a takto ich už od maly príučajú k darebáctvu. V Levoči toho niet a to nech slúži na pochvalu mešťanstvu levočskému. Žobrákov sice je tu o veľa viacej, než kdekoľvek inakde a sú aj o mnoho strašnejší, tak že by veru aj vrchnosť svetská mala voľfaktorých odstrániť, aby sa verejne neukazovali — ale deti malé som tu zobrať nevidel.

Veľmi slavnostne a veľkolepe vynímajú sa hlavné pochody z chrámu mesta na Horu. Ten národ sa len tak rojí z toho chrámu, a to pri tom zástava nad zástavou, lebo všetci pútnici prinášajú si sem zástavy, kríže a obrazy alebo sochy na nosidlách. A to všetko vyrukuje von v peknom poriadku, tak že to aj blízko hodiny trvá, kým všetci pútnici dostanú sa von z chrámu. Sice ani nemôžeme hovoriť, že všetci pútnici, lebo však obyčajne najväčšia čiast je už na Hore. Ale zástavkári idú temer všetci, preto potom nevidieť, iba len samé zástavy a to všetko pekné nové zástavy: červené, biele, modré, zelené, jaké len kto chce. Jeden pútnik z Liptova pokúsil sa tie zástavy spočítať na tom hlavnom pochode. I načítal ich vyše 270, ale potom sa zmýlil.

Z opisu doterajšieho každý z ctených čitateľov presvedčí sa mohol, že ľud náš hornouhorský prejavuje vo svojich nábožných zvykoch niečo neobyčajného. Ľud má tú nábožnosť akosi v krvi zakorenenú na tolko, že tuším tú svoju vlastnosť ani sám odolať nemôže. Tá jeho hlboko zakorenená nábožnosť ani vtedy nevymizne z duši toho chudiaka Slováka, keď ináč zohyzdil si svedomie bárs aj tými najťažšími hriechy. Keď je taký Slováka na pr. aj najviacej napitý, on predsa nezabudne strhnúť klobúk pred krížom alebo pred svätým. Alebo môže byť lakomcom, snáď aj kmínom, pomstlivcom, pomluvačom a p. ale preto svätý pôst prisno zachováva ba aj ku svätej spovedi riadne chodí.

(Pokračovanie.)

BESEDNICA.

Vítanie Farahúna.

Darmo sa ty Farahúne,
Darmo sa ty nadúvaš,
Darmo rečníš a sľubuješ,
Bo z hola nič nesplňuješ
Len si brucho napchávaš!

Sľubuješ nám školy, mosti.
Sľubuješ a — nerobíš!
Za päť rokov v sneme mlčíš,
Za nás slova neprerечеíš,
My platíme, ty si — spíš!

Ukážeme my včul tebe!
Nebudeš viac lenošif!
Nezvolíme ňa do snemu
Nemáš ty tam viac potrebu,
Musíš inam pospiešif.

My sme všetci včul Iudáci,
Sriadíme sa jak treba!
Zvolíme si Iudového,
Cirkvi aj nám vždy prajného,
Nám liberál netreba!

Kl. Fr.

CHÝRNIK.

Lekár nášho kráľa zomrel. Barón Karol Widerhofer, ktorý bol od r. 1863. lekárom nášho kráľa, zomrel v minulý pondelok.

Smrť. Neúprosná smrť zase ochudobnila národ i cirkev; vyrvala nám pani *Fanny Hanulová*, vysokovzdelanú a nadanú osobu. V nebožkej zanikla velasľubná spisovateľka slovenská. Ona mala osláviť katolícke meno v slovenskej spisbe. Prijala sv. Sviatosti a usnula v Pánu po pôrode svojho Cyrilla Innocenta v Chrasti (spišská st.) dňa 28-ho júla. Večné odpočinutie daj jej o Pane! ráč potešif zroneného manžela!

Nová advokátska kancelária. Pán dr. Vladimír *Fajnor*, otvoril vo Zvolene (v dome p. Andreja Kanku) svoju advokátsku kanceláriu. Pánom Zvolenčanom a okoliu celému môžeme blahoželaf. Menovaného pána známe osobne. Je on človek čestného kresťanského smýšľania, života veľmi prikladného a čo je hlavné, je to hlavička náležite otvorená. My ho nepotrebujeme tuto odporučaf; on za krátky čas bude veľmi obľúbeným pravoťárom. Len mu Boh nech ráči popriať stáleho zdravia, aby v prospech Iudu čím blahodarnejšie účinkovať môhol.

Nebohý Desider Szilágyi patril medzi najlepších šermovníkov a jedákov krajiny. Raz na večer zjedol tri pečienky jednu za druhou, potom po krátkej prechádzke zaloval sa svojmu priateľovi Neuhofferovi, že je hladný. Bolo o polnoci, vnišli do hostinca, jedol šunku a salamu a zobudená kuchárka musela mu upiecť ešte jednu pečienku. Na obed potreboval dve hodiny času a toľko i na večeru. Jeden z jeho priateľov udáva, že na jeden obed pojedol: Hovädziu polievku, hovädzinu garnirovanú s omáčkou, sviečkovú pečienku, kapúna so šalátom, srňacie rezky, omeletky, dva kusky pečiva, syr, ovocie, čiernu kávu, a všetko pozalieval fľašou bieleho stolového vína a kyselkou.

Nešťastie v Turci. Z Veľkého Čapčina nám píšu: Dňa 29. júla udalo sa u nás veľké nešťastie. Štyria bratia Vladárovci popoludní išli sa kúpať do Turca a to práve na také miesto, kde je rieka dosť hlboká. Boli podnapití, vo vode sa pre akési staré peniaze povadili a pobili a do tých čias sa bili, až sa z nich traja utopili.

Priestup jednej grófký. Z Frankfurtu oznamujú, že hessenská grófka Anna, ktorá ako rodená pruská princezna je v rodine s nemeckým cisárom, prestúpila z cirkve evanjelickej do cirkve r.-katolíckej. Grófka je teraz 60ročná a jej druhý syn, knieža Fridrich Karol vzal si za manželku pruskú knažnu Margitu, najmladšiu sestru cisára Vilhelma II.

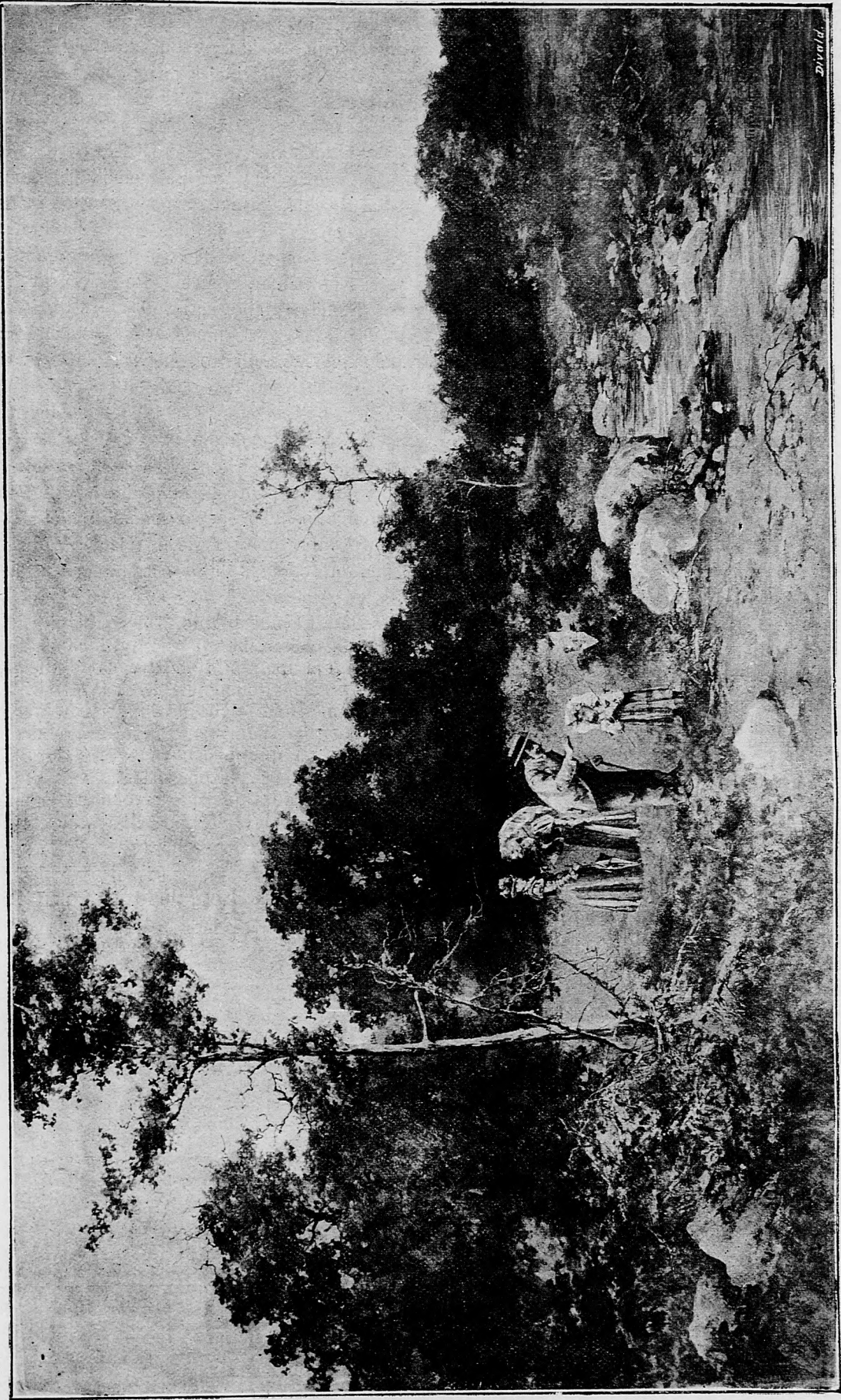
Protičeská demonštrácia. «Slovanská Beseda» v Karlových Varoch usporiadala dňa 28. júla koncert pri spoluúčinkovaní plzeňského «Hlaholu». Koncert mal byť v hoteli «Bayrischer Hof», ale arendátor v posledný deň miestnosť vypovedal — navedený nemeckými nacionálmi. Potom prepustil svoje miestnosti arendátor hotelu «Karlsbader Hof» (Alte Bahnhofstrasse). Koncert vypadol skvele, ovšem s protičeskými demonštráciami nemecko-nacionálnej sberby, ktorá zbojníckym spôsobom verejne na ulici násilne odobrala sluhom vence a kvety, pre spevákov a účinkujúcich umelcov určené, a potom zase plzeňský «Hlahol» pri jeho odchode surovo napadla. Na Čechov hádzali vajcia, pričom však najviac dostalo sa policij, menovite náčelníkovi policie.

Smrť na dvore. V Arade istý Pavel Kecskeméti smutným spôsobom sošiel so sveta. Porazilo ho na dvore, práve keď nebolo nikoho doma. Na to prišli k nemu osípané, ktoré slobodno chodily po dvore a načaly mu brucho, hlavu a ohrýzly s neho mäso až k nepoznaniu. Kecskeméti trpel na srdcový neduh.

Manévre v noci. Barón Géza Fejérváry minister honvédskeho záležitostí vydal múdre a humánne nariadenie. Vzhľadom na ohromné horúčosti, ktoré panujú po celej krajine, nariadil, aby manévre — kým horúčosti neklesnú na normálny stupeň — vydržiavaly sa v nočnej dobe.

Vysoký vek. Pri Surdoku (huňadská st.) v osamotej chalúpkke žije 117-ročný človek. Je zdravý, len pamäť má slabú, nevie ani ako sa volá. Hovorí len to, že žije sa zemiakmi, kukuričnou kašou a tvarohom.

Protí pálenke. Všetci malí hospodári obce Viska (užhorodská st.) dohovorili sa a dali si sľub, že viacej nebudú piť páleného. Sľub svoj potvrdili prisahou.

Letovánky na vidieku.

Menelik a missionár. Švédsky missionár prišiel nedávno do Abyssínie, aby tam robil svoje missionárske dielo. Ponevác v Abyssíni je zakázaná propaganda medzi kresťanmi, tedy missionár ohlásil úradom, že prišiel obracať na kresťanstvo abyssínskych židov. Menelik dal si missionára predvolať.

«Zkadiaľ si?»

«Zo Skandinávie!»

«Dobre, cez aké zeme si šiel až k nám?»

«Cez Germániu, Egypt a Sudán.»

«A či si v Germánii nenašiel židov?»

«I tam sú.»

«A v Egypte a Sudáne?»

«I tam sú.»

«Odveďte tohoto cudzince na hranicu», riekol Menelik, «nech najprv pokresťaní židov Germánie, Egypta a Sudána, a keď bude hotový, nech príde do Abyssínie!»

Je toto trpká satyra na missiu, hladajúcu nevercov, pohanov a židov v Trantáriach, keď ich je na blízku dosť.

Pút na Maria Bešňov. 14-ho augusta pojde processia z chrámu pp. Františkánov (IV. okres) na Maria Bešňov pod vedením pána Irénusa Majzon (bývalého slovenského kazafela). Ti, ktorí sa na tejto sv. púte chcú súčastniť nech sa dostavia 14-ho augusta ráno o 6-tej hodine do chrámu pp. Františkánov, kde bude sv. omša za pútnikov a o pol 7 hodine sa v mene Božom pohne. *A. Rösler*, spevár.

Obete pálenky. Ladislav Swastič domovník ochorel na korheľskú nemoc a zvedol taký krik, a podrúžgal celé izbenné náradie, kým ho konečne odviezli. Domovník od nemierného pitia prišiel o rozum. — Jozef Tesár z Tót-Megyeru, po tieto dni zbláznel. Uďajne veľmi primnoho pijaľ toho pálenčiska. — Vo Farkašde viac mládencov sa tak spilo, že sa pustili do bitky. Medzitým Alex Illés tak dopichal Jána Kőrözsa do pravého ramena nožom, že ho učinil neschopným k práci.

Mlyn do preňájmu dajú, alebo aj predajú občania v Nížnom Sliachi v Liptove. Podmienky sa možno dozvedieť u predstavenstva obci.

Hrom pri tanci. V Hodoši (prešp. st.) po tieto dni pred víchrom tanečníci schovali sa pod šopu na dvore a tam čakali, kým búrka prejde. Ako stali pod strechu, v tom okamihu udrelo do strechy, túto preborilo a zapálilo a hrom udrel medzi mládež. Agnešu Hankovú a Mariu Pirického tamojšie devy, ako i Antona Oštana mládenca usmrtilo na mieste a krem toho mnohých fažko ranilo; viaceri následkom veľkého tlaku povetria zamdleli a len po dlhom kriesení prišli k sebe. Na šťastie lejak zahasil oheň a po búrke odniesli troch mrtvých aj s fažko ranenými.

Pomery v našich školách ľudových. Do Šariša prišiel cudzí človek, Nemeč. Keď poobzeral sa po kraji, nemohol pochopiť, prečo tu vlastne tolko biedy. Veď ľud zdal sa mu byť bystrým, životaschopným, kraj dosť úrodným. Cudzí človek, pravda, neznal nič o agrárnych pomeroch šarišských, neznal ani o prevrátených krajinských pomeroch a o všeličom inom. Dedinou šarišskou — ako

čítame v kubínskome «Testvériségu» — tento Nemeč išiel s domácim človekom, ktorý vysvetľoval mu pomery. Stretli chlapca, ktorý chodil do školy šesť rokov. Domáci človek, sprevádzajúci Nemca, vytiahol z vrecka slovenskú knižku, národné povesti, a dal čítať chlapcovi. Ten horko-fažko prečítal riadok. «Učil si sa v škole po maďarsky, teda vari v tejto reči išlo by ti ľahšie.» Ukázalo sa, že nevie čítať ani po maďarsky. Nemcov sprievodca pýtal sa chlapca niečo z počtov, pýtal sa ho slovensky i po maďarsky; ale chlapec nevedel odpovedať. Táto šarišská slovenská dedina má poštáttnú školu, v ktorej všetko po maďarsky učia. «Po slovensky neučia», vykládal Nemcovi jeho sprievodca, «a to, čo dieťa naučí sa maďarsky, bez rozumenia, ako sojka, pozabúda hneď, kadenáhle vystúpi zo školy, a tak výsledok školského vyučovania je nulla.» — Z toho istého dopisu v «Testvériségu» dozvedáme sa, že nebude lepšie ani v neštátnych, konfessionálnych školách šarišských. Učítelia šariško-zemplínskeho seniorátu v svojom shromaždení uzavreli totiž poprosiť seniorálnu vrchnosť, aby im bolo dovoleno i náboženstvo maďarsky učiť. Ti chcú ohlúpiť a surovým urobiť mladé pokolenie. Ale za to dávajú sa učiteľom podpory, štátne i neštátne.

Poďakujúci prípis. Od 9 rokov trpela moja manželka na bolenie hlavy, závraty, lúpanie v údoch a bezsnivosť a ja upotrebil som od Vás odporúčaný a prospešný duplovano-elektromagnetický kríž R. B. N. 86967; jej boľastiam sa na tolko ulavilo, že sa teraz celkom zdravá cítí. Tak som Vám podľzen aj s mojou rodinou tú najväčšiu a najúprimnejšiu vďaku. — *František Hatschka*, maliar, Budapest, Gizella út 42.

Tento poďakujúci prípis obdržal pán Albert Müller, Budapest V. Vadász-utca 42/Z., vynálezca elektromagnetického kríža R. B. N. 86967.

Pút do Lourdes-u v roku 1901.

Pod vedením veľkomožného a prevelebného Pána **Jozefa Skarda** prepošta-farára šaštinského, akožto duchovného správcu pútu.

Čas odchodu je 26. augusta. Prichod: 9. septembra 1901.

Smer cesty:

Ta: **Budapešť—Prešporok—Vieden—Linc—Salzburg—Innsbruck** (odpočívajúca stanica) **Einsiedeln** milostné miesto **Lyon** (odpočívajúce miesto) **Lourdes**.

Zpátky: **Z Lourdesu** po **Genf** ten istý smer čo hore. **Z Genfu** po **Zürich** (odpočívajúca stanica) **Sargans**, odtiaľto tá istá, čo do Budapešti.

Ceny sú nasledujúce:

	I. trieda	II. trieda	III. trieda
Z Budapešte	464.50 kor.	351.— kor.	200.— kor.
Z Prešporku	451.— «	342.50 «	194.— «

V týchto cenách je:

1. Cena cestovného listka.
2. Opatrenie v hôtloch za 8 dní: V Innsbrucku, Einsiedli, Lyone, Genfe a v Zürichu jeden a jeden deň, v Lourdesu ale 3 dn.
3. Príležitosť od železničnej stanice do hôtela, tam, kde to okolnosti požadovať budú.
4. Zavezenie batožiny od stanice do hôtela a späť.

Príhlásiť sa možno do 5. augusta 1901. pri duchovnom vodcovi pánovi prepoštovi Jozefovi Skarda.

Býva v Šaštine (Sasvár), kde dostať i obširnejší program.

Slovenské kázne tiež budú.

DOPISY.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Cteným čitateľom «Krešťana» je už známo, že príčinou smrti nášho vremlilovaného pána Michala Juriš tit, kanonika a farára prievidzkého dňa 23-ho júla sa voľba krajinského vyslanca vybavovala, pri ktorej ľudová stránka zo 110 hlasmi zvíťazila a je vyvolený veľkomožný pán Dr. Alexander Ernst, komorník Jeho Svätosti pápeža rímskeho a tajomník ľudovej kancelárie za vyslanca okresu prievidzkého. Nech mu Pán Boh dá sily a dobrého, staleho zdravia, aby za nás na sneme s prospechom pracovať mohol. Ale nech aj nám Pán Boh pomáha, aby sme si ho mohli aj pri budúcej voľbe s mnoho viac hlasmi vyvoliť.

Liberálni korteši sa so všemožnými prostriedkami vynasnažovali zvíťaziť, ale sa im nepošťastilo, lebo nepracovali s Bohom ale s diablom a jeho prostriedkami. Také sú: pijatika, podplácanie peniazmi, sľuby, hrozby ba aj násilnosť.

Liberálna stránka sa už 2. júna na voľbu chystala, ako keď by jej to bol diabol do uší našepkal, že ablegát ľudovej strany o krátky čas zomrie. Zvolal totižto na ten horemenovaný deň pán hlavný slúžny Filberger notárov, rychárov, boženíkov, výborníkov a druhých takých, o ktorých presvedčený bol, že sú liberálno-diabolského smýšľania zo všetkých obcí okresu prievidzkého do Prievidze k židovi Freiburger. Tam ich sohnali všetkých ako stádo hovädzke do dvora, brány sa pozatváraly, rečníci vyšli na hnojisko a ztadiaľ im v maďarskej a slovenskej reči liberálne zásady vyhlasovali. Ku koncu dali sa im dobre najesť a napiť, až daktorému pijatika nosom a hrtánom von išla. A takto pokračovali vo všetkých obciach, obzvlášť v ostatné dva týždne pred voľbou sa deň po deň jedlo a pilo, a robota roľnícka alebo remeselnícka doma odpočívala. Mnohí nie len z hmotného, ale viac zo zdravotného ohľadu si uškodili. Tak sa stalo, že jeden volič skrze pijatiku sa zbláznil a museli ho v deň voľby do špitála veľko-topolčianskeho odviezť. Druhý bol taký ožratý idúc k voľbe, že z voza vypadol a ruky a nohy si polámal. To je ovocie nešťastného korheľstva. (A to je potom svedomie liberálov! R.)

Liberálni korteši podplácali voličov po 15, 20, 25, 30, 40, 50 ba aj po 100 zlatých. Za furmanky dávali 7—10 zlatých. Najväčšiu váhu kladli na Handlovú, Gajdel, Nemecké Pravno, Tužinu a Cach. V Handlovej je 397 hlasov. Medzi týmito hlasovalo 174 na ľudovú a 72 na liberálnu stranu. Podotknúť sa musí, že pri týchto ostatných aj násilne a ostatnú noc od ľudovej strany odobraté hlasy boli.

Týchto 72 hlasov stálo liberálnu stránku 4 tisíc zl.

Nemeckopravnanci sa tak ľahko zakúpif nedali, to sú horliví, poriadni ľudia. V Gajdli, v Tužine, v Cachu, kde ich vodca Poliček farár liberálni bol, tam sa liberálom pošťastilo viac ľudí na svoju stránku dostať, lebo je to nenásitený, k pijatike a k lakomstvu veľmi náchylný ľud. Sebedráž, Cígel, Hradec, Lazany, Poruba, Pravene a ešte iné obce okolo Bojníc sa statočne a na pochvalu držaly, obzvlášť Sebedráž, Lazany a Poruba. Tieto boli čisto na ľudovú stránku. Aj Chrenovec, Rástočno, Jalovec atd., ktoré obce síce mladého ale ohromne liberálneho farára majú, ktorý nie len vo svojich, ale aj iných obciach kortešoval, aj títo sa pochlapili, nedali sa zviest od nikoho, zostali verní zástave ľudovej stránky, ku ktorej pred piatimi rokmi prisahali. Pán hlavný slúžny kortešoval už od dvoch rokov pre svojho kandidáta. Jednej obci vykonal pre obecný dom potrebný výmer nápojov tou poznámkou, jestli že mu prisľúbia pri budúcej voľbe s ním hlasovať, čo mu aj prisľúbili a daktorí ten diabolský sľub aj zadržali. A mnohým druhým prisľúbil alebo zaopatril na tento spôsob výmer. V Handlovej si vystavil jeden ľudák tehľnu, a ponevác nebola v istej zákonitej dialke od budoviskov, hlavný slúžny mu zakázal tehly páľif. Stal sa ten istý liberálnym kortešom, nuž teraz už smie páľif. V ľaňjšom roku bol taký ľáskavý p. hlavný slúžny k handlovským mešťanom, že im rychtára dľa ľúbovní dal vyvoliť, len aby si náklonnosť ľudu k sebe môhol získať.

Sľubovali aj Handlovcom, že dostanú o dva jarmoky viac, a že im gróf Pálffy nový kostol vystaví. (No, mohli by sa tí načkať, až by sa to stalo!) — Ba skoro by som bol zabudnul na jednu dôležitú vec.

Zomrel totižto v Handlovej tohoto roku pán farár, ktorý bol aj arcikňaz stolice nitrianskej a biskupstva bystrického. Toto miesto vynasnažovali dáakým liberálnym kňazom zaplniť. Pred piatimi rokmi bol v Handlovej jeden kaplán menom Karol Poliček. Tento v ten čas deň i noc pracoval za ľudovú stranu a bojoval udatne, tak že Handlovci takrečeno všetei na ľudovú stranu hlasovali. Tento sa dostal o krátky čas do Cachu za farára. Tohoto si liberálni páni slúžnovci a páľfyekí úradníci na svoju stránku usedľali, aj mu pán hlavný slúžny vykonal pri vláde väčšiu peňažitú podporu, jako druhí páni farári dostali. — Tento pán farár bol od jeho známych a veľmi dobrých priateľov liberálneho smýšľania u pána hlavného slúžneho a pri úradníkov pánstva páľfyckého odporúčaný. Sám pán hlavný slúžny šiel s tým pánom farárom osobne k pánu osvietenému grófovi Pálffymu a mu aj šťastlive tú faru vyžobral. Za to boli aj tí páni liberálni korteši aj s pánom farárom p. hlavnému slúžnemu povďační a pracovali oduševnene na liberálnu stránku.

Nuž vidíte milí rodáci, čo máte očakávať, keď sa aj medzi kňazmi takí kepienkári a vitúzi nachádzajú, ktorí svoju presvedčenosť, svoju katolícku vieru pre jednu mizernú, časnú, judášovú odmenu predajú. Veru ste vy potom na poľutovanie; a sa len čudujem, že takých vitúzov cirkevné predstavenstvo nepotrestá.

Pálffyckí úradníci kortešovali s peniazmi a hrozbou. Strašili totižto vyše 21 tisíc zlatých na kortešáciu, a nevedia ako to teraz majú pánu osvietenému grófovi predniesť, keď mnoho strovíli a nič nevykonali. Najlepšie by urobil, keď by ich všetkých odprášil. Hrozili sa chudobným robotníkom a furmanom, že im nedajú zárobok. Nuž a zkade že si tých robotníkov a furmanov zaopatria? Či asnáď z dolnozemska alebo z Ameriky? Budú radi tí úradníci, keď im pojdu robiť alebo vozíť. Nuž ale je už taká stará obyčaj, že chce ten zemský pán alebo jeho úradník tomu chudobnému strachu nahnať. Najlepšie to rozumia židia. Preto sa nebojte rodáci, že Vám oni uškodia. Prindu Vás prosíť, keď Vás budú potrebovať. Veď sú páni a židia nie navyknutí k robote.

Mnohí za to pristali na liberálnu stranu, aby mohli byť rychtárom, prisazníkom alebo výborníkom, lebo táto hodnosť najviac od pána slúžneho a obzvláštne od notára závisí. A nejedná sa tu len o hodnosť, ale donáša to rychtárstvo doktorému aj dobrý osoh.

Aj násilnosťou odvádzali ľudí k liberálnej stránke. Večer pred voľbou prišli so železnicou do Prievidze Handlovci, Tuzinčani a iní robotníci zo žatvy s tým úmyslom, že na ľudovú stránku hlasovať budú. Čakali ich prievdzkí obyvatelia, že ich odvedú na hospodu. Ale cítili to aj liberálni pálfyckí úradníci a páni slúžnovci. Išli so žandarmi na štáciu a tam sa dohovorili s predstaveným železnice, ktorý všetky výhody dal pozatvárať, aby žiaden robotník nemohol sa odstrániť. Vagony s robotníkmi pustili nazpät až na to miesto, kde vedie hradska do Bojníc, tam už boli vozy pánske prichystané, povedali ľuďom, že ich vedú k ľudovej stránke, chudiaci tomu veriac, dali sa odvieť do Prievidze, kde ich žandári odprevadili a u žida Freibergera pozatvárali.

To je tá svoboda a spravodlivosť. Panuje ešte aj u nás to otroctvo, nie len v Afrike. Uživajú ešte aj včuf Bánffycký spôsob pritom všetkom, že sa pán predseda ministerstva Széll vynasnažuje spravodlivosťou panovať. Taký pán slúžny alebo žandár si viac dovolí, ako sám minister. Milí rodáci a voličia! Jako pred piatimi rokami, tak aj včuf sa mnohí zmužile držali, nedali sa od svojej presvedčenosti odhovoríť a zakúpíť ani za peniaze, ani slubom, ani hrozbou. Toto bola len dočasná voľba, o 2—3 mesiace sa bude zase voľba odhavovať a to nie len v našom okrese ale v celej Uhorskej krajine. Vy, ktorí ste sa teraz tak zmužile a verne k zástave ľudovej stránky držali, učinte to aj pri budúcej voľbe a hľadte, aby ste aj tých odpadlých priviedli. Aj vy rodáčky a ženy celej Uhorskej krajiny nasledujte príklad žien okresu prievdzkého. Tieto keď aj hlasu nemajú — čo by ale zaslúžily — tak zmužile bojovali, že sa veru mnohí chlap pred nimi zahanbíť musí. Dohováraly najprv peknými slovami, napomínali aj druhých nie len svojich mužov, bratov atď. Keď nešlo dobrotou, tak nasledovala hrozba a slzy, a mnohý muž, manžel, syn, brat, sused musel od svojho zlého úmyslu odstúpiť.

Pristúpte panie, slečinky všetky k zástave ľudovej stránky. pomáhajte za túto zástavu bojovať, a budete

v dejepise na veky v takej pamiatke ako tie panie mesta Jágra, ktoré pod svojim vodcom Dobó so svojimi manželmi proti Turkom bojovaly, aj nepriateľa šťastlive od mesta odohnaly, tak že Turek s hanbou a veľkou ztrátou odísť musel. Nepotrebuje Vy tu žiadne nástroje. So slovami viac vykonáte než s nástrojom. V každom páde a obzvláštne v čas nebezpečenstva dajte čuf nám mužom jednohlasite bojovný ohlas: «Nech žije ľudová strana! Nech žije na veky vekov! Amen. — Pane Bože pomáhaj nám!»

Prievdzský ľudák.

Z bojnických Opatoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Smutnú a žalostnú novinu som nútený Vám poslať z obce našej do milého «Krešťana», a to preto robím, aby sa na budúce druhí takých vecí chránili.

Od asi 14 rokov býva v obci našej jedon statočný mladý muž zo slavného Koša pochodiačí. Kým sa pridržal viery starých otcov a liberáli nemali na neho vplyv, bol zdravý a šlachetný. Po smrti prvej manželky, ktorej nech dá Boh ľahké odpočinutie! vzal si dcéru divého tatára z Koša za manželku; ten prinútil i zaťa svojho, aby prestúpil na liberálnu stranu a jako sa povráva prijal za to i judášsky groš. A čo sa stalo s týmto za nepoctivý peniaz od presvedčenia svojho odstúpiťším neobrezaným liberálom?

Zbláznil sa!

Krátka to a predsa pravdivá, bohužiaľ, vypoveď! Trpí za podvodníka, ktorému veril a sa mu zvieť dal. A ostatnie deti čo čaká, keď ten divák ani včuf pokoja nemá, ale zúri proti cirkvi, učeniu Kristovmu a tým, ktorí ho ohlašujú. Božské mlyny pomaly ale iste melú. A toho ktorý čertu slúži, čert berie.

Aby ko . . . telce veľmi nebľačaly za kravou Aulom Amrom, povolala táto krava svoje telce k sebe a dala im miesto mlieka tej čertovej besnice a miesto Kristovho naučenia diabla pekelného napomenutia «nebojte sa nikoho!» Teda ani Boha? Vlasy dupkom stávajú a hrúza preniká človeka nad takou bezbožnosťou, Boha, viery, cti a svedomia zbaveného učenia!

Ľudák.

Z dolnej zemi.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

S veľkou úctou prosím slávnú Redakciu nášého všeobľúbeného «Krešťana», by ráčila mojich pár riadkov uverejniť.

So dňa na deň strašlivejšie a smutnejšie znamenia máme pred sebou. Zas' jednu nás katolíkov hlboko znižujúcu novinu roztrusujú časopisy, že niektoré dolnozemske katolícke obce, pre všeliaké roztržitosti, zanechajú včuf vieru katolícku, ktorú už aj jejich praotcovia vyznávali. Rozmysleli si títo nešťastníci, tento svoj pokrok?

Bárs jako ťažko to padne duši krešťanskej, bárs jako by sme žiadali, aby tieto noviny byly falošné, predsa, ponač vidíme skutky, prinútení sme tieto znamenia

vyskúmať a jejích následky priamo posudzovať. Čo náš vek označuje, to je túženie po marných svetských veciach. Avšak jak znižujúce je to na rozumné stvorenia, keď túženie po dočasných veciach na tolko sa vzdôhlo v srdci človeka, že za tie hotový je aj to, čo mu je najsvätejšie: tojest svoju vieru, ktorú naši praotcovia vyznávali, zapredať. Však strašné musí byť to sobectvo, to túženie po marných svetských veciach a pôžitkoch tam, kde človek hotový je na buben dať uderiť svoj kostol, predáť oltáre, a kupčiť so svojou vierou a presvedčenosťou!

Avšak keď by každý človek mal právo pre tú príčinu, že v niektorej veci bol ukrátený, s Bohom sa súdiť, Jeho svätých si zneuctovať a svoju vieru do kúta šmarit, jako na jar kožuch, — vtedy môžeme byť istí, že slovo božie tu nie na úrodnú pôdu, ale na pustú a neúrodnú zem padlo. Vtedy by náš najvzácnější poklad, tojest viera Kristová len chatrným pokladom bola!

Máme článok viery o obcovaní svätých. Teda svätí a jednotní musíme byť. Statočnosť jednotlivých obcí je nie len osobitná statočnosť, ale je spolu statočnosť celej cirkve katolíckej skrze obcovanie so svätými. Avšak keď sme aj prinútení jednotlivých ľudí odsudzovať, tým viacej sme povinní odsudzovať viny celých obcí; však Spasiteľ tak prísny výrok nám zanechal už aj na toho, ktorý len jedného malučkého pohorší, jaký výrok povie však na tých, ktorí pohoršujú celú katolícku spoločnosť a ktorí s vierou svojou kupčia?

Nech slúžia tieto slová k napomenutiu tak nateraz, jako i na budúcnosť. Tí ale, ktorí sa môžu chváliť vierou Kristovou, tí nech aj na ďalej údami opravdivej a jedine spasonosnej viery ostanú; držiace si pred očima, že kto zanechá Boha svojho, toho aj Pán Boh zanechá!

Ondrej Ikrényi,
poslucháč vyšších škôl.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckych Hlasov, vydáva Fr. Richard Osvald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Ona hodí sa veľmi aj ako dar našim milým známym a príbuzným, bo takej knižočke sa zaiste každý poteší. Vôbec nemala by ona chybovať v žiadnej katolíckej rodine.

Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 halierov; 50 výtiskov 18 korún, 100 výtiskov 35 korún.

Odkazy redakcie.

Jeden Vajnoran. Nepíšte s takým bledým atramentom; však z toho ani slova nemôžeme prečítať.

L'udák z prievádzkeho okresu. V budúcom čísle.

Dopisovateľ z Handlovej. Za opísanie tej peknej slávnosti vašej pri vítaní nového pána ablegáta vášho srdečne dakujeme.

P. Andrej Ikrényi, poslucháč vyšších škôl. Ste nás milo prekvapili s vaším článočkom. Bárš by sme mali čím viacej takých šlachetných mladíkov, ktorí nehanbia sa bojovať za vieru! Svetská sláva Vás za to neočakáva, to je isté, ale veríme pevno, že prv alebo neskorej predsa len naše pravdy zvíťazia a takí mužovia, ktorí za pravdy tieto bojujú, napokon predsa len dožijú sa zaslúženej česti.

Gundov, Nová Baňa. Bárš by tak bolo, jako to o vašich predákoch píšete. Že ľud je všetok za našu stranu, vieme dobre; o vodeoch jeho tiež nepochybujeme, ale ubezpečení sme o tomto ešte neni. Váš dopis pomôže veci. V budúcom čísle ho podáme.

M. M. v S. H. O tej chorobe myslíte si správne. Môžete byť istí o tom, že je tomu tak, ako myslíte. Poviem vám úprimne, že v tomto páde nevieme vám poradiť a by sme radili daľmo. Keby sa rany ešte chcely zjaviť na iných častičkách tela, bolo by to lepšie.

Mládenec v Zákopčí. Prečo toho tolko naraz píšete? Tak sa to nedá uverejniť. Ináč ale verte mi, že nielen vaši mládenci budú chybní, lež bez pochyby a to ešte vo väčšej miere — aj dievky a hlavne ale rodičia.

P. E. L. v K. A. Očakávame slúbenú knižočku, potom ju uvedieme medzi spisy nám zaslané.

M. D., V. Bytča. V záujme toho p. kandidáta vďačne uverejníme taký dopis, ale teraz nenie nám to možno. Naskytnie sa iná príležitosť a vy budete môcť zase napísať voľačo.

Hlásnik, Mihalovo (Zvolen). Dopis by bol obstojný, ale meno si tiež môžete smele udať, my to meno preto nemusíme uverejniť, len práve za to to žiadame, lebo našou zásadou je: bezmenné listy si nevšímať.

Štefan Horniak, Bpest. Máte číslo domu na adrese opravené.

Jedon Farník, Raková. Odpusťte, už až v budúcom čísle a to ešte na prvé miesto dáme váš dopis.

L'udák z prievádzkeho okresu. Ja sám som sa veľmi pohoršil, keď čítal som v «N.» o akomsi lanyhaságu toho istého pána. Ba veru dobre ste urobili, že ste na pomery pravým svetlom poukázali! Srdečné vďaky!

B. I. Magyaros (ostrihomská). Nečítajte vy žiadné «Szabadságpolitika», keď čítate aj «Kresťana». Veru sa tešíme, že vy Slováci ste do jedného ľudového smýšľania. Však keby to aj vaši susedia okolití takí boli! To by nebol strach o kandidáta. Dnes Vám ešte nemôžeme určite povedať, či vystúpi u vás ľudový kandidát. Neskoršie dáme vám to na známosť.

L'udák z Košec-Rovného. Nemôžeme. Aj preto, že musíme písať o volebných pohyboch aj preto, že chceme aj z druhých miest uverejňovať dopisy. Od vás sa ich pomerne najviacej uverejňuje. Odpusťte.

Fabrikant na kosy Jozef Sohr odporúča svoje oznamy ct. obecnstvu do láskavej pozornosti.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

«**Listy Svätého Antona**». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 8. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boli rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevnej obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi zehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Nuž veru je to aj pravda, že tieto lacúe a veľmi zájímavé, mravnopoučné noviny nemaly by chybovať v žiadnom dome katolíckych Slovákov.

«**Tovaryšstvo**». Sborník literárnych prác. III. Vydal Fr. Richard *Osvald*. Cena neviazaného výtisku 6 korún. Dostať u dp. Richarda *Osvald*, správcu fary na Teplej (Lenge) p. p. Bélabánya.

Táto kniha je tak veľiká, jako poviem kniha omšová. Sú v nej utešené obrázky. Vôbec, kniha táto patrí medzi takzvané skvostné vydania; teda tak litery jako aj obrazy a sám papier sú čo najpeknejšie.

«**Tovaryšstvo**» obsahuje v sebe tie najlepšie práce našich katolíckych slovenských spisovateľov. Je v nich pisané o všeličom; sú tu náboženské, historické, literárno-vedecké a p. články. Mnohé sú písané tak, že im aj ľud porozumie, daktoré však sú už len pre takého, kto už viacej rokov čítava riadne. A každému takému môžeme smele odporúčať **Tovaryšstvo**, lebo však by mal ozaj v tomto diele celú knihovňu a to drahocennú, tak že by mal z knihy tej nemalú radosť.

Ešte pripomenieme, že knihu túto aj Jeho Svätosť Lev XIII. prijal do daru a to veľmi blahosklonne, teda na túto knihu máme byť všetci katolícki Slováci hrdí.

«**Magyar Szövetkezők Lapja**». Mesačník, rediguje a vydáva Štefan *Janovčík*, farár v Liptó Likavka u. p.

Rózsahegy. Pán *Janovčík* je známy, ako prvá odborná sila v záležitostiach potravných spolkov. Za redigovanie tohto časopisu, — jehož predplatná cena je na rok 6 korún — zaslúži všestrannej pochvaly.

Venček piesní a modlitieb zvláštne k úcte Božského Srdca Ježišového. S dovolením cirkevnej vrchnosti s nápevami (nótami) vydal Karol *Lenkei*, správca fary. Cena 40 halierov, s poštou o 5 halierov viacej. Dostať u vydavateľa: v Detrekeő-Csütörtök, p. p. Láb, stol. Pozsony.

Knižočku túto nábožným katolíkom, zvlášte ale spevákom a modleníkom snažne odporúčame.

Mariacella v Štýrsku. Opisali Frant. V. Sasineka Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novín» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitzza. Cena 20 hal.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·60—8·25 kor., peštianska 7·60 8·15 kor., z Bačky 7·60 kor., banátská 7·30—7·75.

Raž: 7·05—7·30 kor.

Jačmeň: na krm 6·10—6·30 korún, do pálenice 6·40—6·45 kor., na várku 7·— — — kor.

Kukurica: 5·20—5·30 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·—	24·—	22·80	22·40	21·70	21·80
		6	7	7½	8	
		20·90	18·90	15·80	10·60	

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·60 korún, hrubé 8·80 korún.

Ovos: 7·20—7·65 kor.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 8·—·7·75 brnava 6·00—6·35, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·00—7·60, cúdená 10·50— ——. *Hrach:* 13·00—12·00, lúpaný 20·— ——. *Šušovica* horšia 10·— ——. lepšia 13·00— ——. *Mak:* 27·50— ——. všetko po 50 klgr.

Lekvár srbský transito 17·50—18·25 po 50 klgr.

Semená: Červená datelina nová — — — — —. Lucerna 43·— — — 38·—, všetko 50 klgr.

Sviňská masť 50·00—49·00, Slanina $\frac{3}{100}$ 48·50 $\frac{4}{100}$ 48·75 — — —, udená dobrá slanina 48·50 — — — po 50 klgr.

Petrolej trojkrížový 45·00, dvojkřížový 38·00 za 50 klgr. netto.

Olej repcovy 83 korún za 100 klgr.

Remeň: podošvy k. 158—160; tercy prima k. 150—158; anglické odpadky k. 140—145; teľaciny k. 390—420; pitlingy 275; koňaciny vrázkované k. — — — — —; tažené k. — — — — —.

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — — — —. väčšie — — — — — metr. cent.

Ponížená prosba.

Svinná-Nováves, filiálka stavia školu, poľahke už jestvujúcu požiadavkám zákonitým zodpovedne zväčšuje, čo s materiálom a so zariadením spolu bude 4000 korún stáť.

Školu našu chceli soštatniť a nedovolili sme to, bárs sme aj tým činom veľkú farchu na seba si vzali; farchu, ktorú sami by sme ani nesniesli. Avšak dôverujúc v obetivosti katol. spoločenstva, že nás podporovať bude v šľachetnej námahe, odhodlane vzali sme na seba farchu a zodpovednosť!

I preto s dôverou obraciame sa na ctených čitateľov «Kresfana», že nám budú nápomocní v našom podujatí a ku zaokrytiu útrat stavebných nám s malými milodarmi prispesjú.

Ponechajúc zdľhavé reči a dokazovania obmedzujeme sa len na vyrečenie toho, že obec pražiadnej základiny školskej nemá, že ľud jej je veľmi chudobný, prikýty k hrude a je v opravdu hoden podpory v chvalitobnom podniku svojom.

Akýkoľvek malý milodar s povďakou prijmemo a cestou novín kvitujeme.

Ešte raz: V mene Božom!

Andrej Stariňec ml., kurátor. Ján Kurimszky, farár a predseda škol. stolice.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 7. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby 50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal. (36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlatiť' obrazy lebo zrkadlo spolu so štetcom 1 fl'aša 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov Brüll

diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-utcza 46.

«Ja som nepoškrvené počatie», to jest **Lurdská Panna Maria**. Modlitebná knižka zvláštne pre čitateľov lurdskeho zjavenia Bl. P. Marie s lurdskými litaniami, novenami a dvoma lurdskými piesňami. Spracoval Jozef **Kompánek**, farár veľko-ostratický v biskupstve nitrianskom. Druhé opravené vydanie. Dostať: Tlačiareň Karla **Salvu** v Ružomberku (Rózsahegy). Cena v plátne viazaného výtisku s poštou 65 kr.

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boľeniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plucovom hurute, pri zachripnutí atď. Veľa vďakočinení potvrduje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčev bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 42 halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

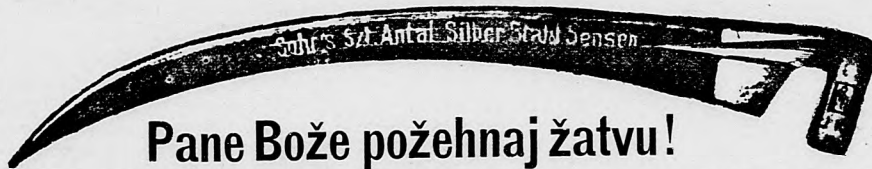

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať jeďine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Ochranná známka

Pane Bože požehnaj žatvu!

vybavia v ten deň, v ktorý príjdu. Objednávateľa takto ešte aj z najďalších krajov 2—3 dňoch obdržia objednané kose.

Adressa na objednávky:

SOHR JÓZSEF úrnak, Somogy-Szill.

Ceny „Svato-Antonských“ striebro-ocelových kôs sú nasledujúce: 60 65 70 75 80 85 90 95 100 cm. dlhé 90 kr. 95 kr. 1 zl. 1.05 zl. 1.10 zl. 1.15 zl. 1.20 zl. 1.25 zl. 1.30 zl.

Pri objednaní 5 kusov kosová fabrika zaplatí poštové trovy; pri objednaní 10 kusov zaplatí nielen poštové trovy, ale aj jednu kosu dá na návdavok. Amergauská oslička je najprimeranejšia ku «Svato-Antonskej» kose, stojí 20 kr. «Diadal» striebro-ocelový prístroj na naklepanie nákov a kladívko za 85 kr. — Obrázkové cenníky zdarma pošlem.

Svedomitá, presná, a rychlá výsluha. — Uplná záruka.

Hľadám zamestnanie!

Som 28-roční r. katolík, ženatí otec jedného dieťaťa, som v slovenskej, uhorskej, nemeckej a poľskej reči v slove i v písme dobre zbehlý, tak tiež v počtovaní, doterajšie zamestnanie z 9¹/₂-ročným svedectvom na žiadostuhodnoverním, láskavé dopisy prosím

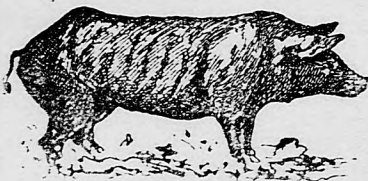
Florian Patyerek,

UJ-PEST,

== **Árpád-utca 115. szám.** ==

Dáva sa do predaju **bašovský mlyn** novomestskej prepositúry. Kto by sa o ten kup zaujmal nech svoju offertu spisobne dá na vedomie pánu advokátovi Lajošovi **Javorka v Novom Meste nad Váhom (Vágújhely).**

Pozornosti našich hospodárov

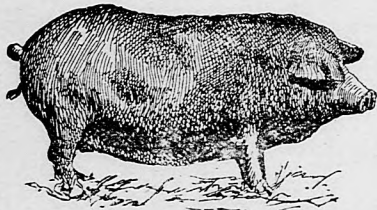

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti
dúlu sviň,

ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmieniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1. —
jednokilového väčšieho
koruna 1.80
19 kilového balíka franco
posiela

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaníu, rheume, pri neduhoch, križov a iných kostí znamenite účinkujúci ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. i s návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

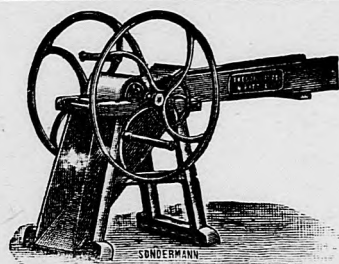
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mlát'ačky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsievačky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgýňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámanie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franko.

MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trenčsénmegye.)

Tí páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

OZNAMY

sa prijímajú

len u Vydavateľstva týchto novín.

Dvojnásobne elektromagnetický križ

Nie Voltov križ!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaníu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, záduhu, isebli, mokrosti postele, slabosti, záduhu, isebli, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

Nie tajní prostriedok!

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnosť, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční križ nr. 86967 na základe svojej výmeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebuvať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlasť a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.